

Ärendenummer
TRV 2025/84287
Motpartens ärendenummer
KN2025/01529

Dokumentdatum
2025-10-22

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig

Mottagare
Regeringskansliet, Naturmiljöenheten
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.nm@regeringskansliet.se

Kopia till
Diariet
GD-sekreterare
Verksgemensam styrning
Webb- och projektstöd

Remissvar över promemorian Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen

Sammanfattning

De svenska fridlysningsbestämmelserna är en viktig förutsättning för Sveriges miljömål och att Sverige kan bevara arter långsiktigt. Trafikverket anser att fridlysningsbestämmelserna bör vara effektiva och relevanta ur ett statligt perspektiv där påverkan på och kostnader för andra samhällsintressen är väl avvägda både på kort och lång sikt.

Trafikverket avstyrker förändringen av dispensmöjligheter i 15§ eftersom vi saknar möjlighet att ta mark i anspråk för kompensationsåtgärder. Det finns en förväntan på Trafikverket att effektivt återta eftersatt underhåll, tillgodose ökad beredskapsförmåga samt genomföra nyinvesteringar på ett kostnadseffektivt sätt. Om inte förutsättningarna att ta mark i anspråk tillgodoses riskerar förslaget att påverka tid och kostnad för genomförande av infrastrukturåtgärder.

Trafikverket får ofta oförutsägbara miljöprovningar i samband med fridlysningsreglerna. De nya förslagen förväntas förenkla delar av den administrativa processen i Trafikverkets investeringsprojekt. Många arter som idag behöver dispens trots att de är livskraftiga kommer inte längre att vara fridlysta. Samtidigt kommer förslaget leda till att mindre hänsyn tas till hotade arter.

En fullständig analys av konsekvenserna för Trafikverket av promemorians förslag om nationell fridlysning kan göras först när kompletterande förslag om vilka arter som ska omfattas har tagits fram.

Ärendenummer
TRV 2025/84287
Motpartens ärendenummer
KN2025/01529

Dokumentdatum
2025-10-22

Trafikverkets synpunkter på förslagen

15 a § Översyn av fridlysta arter

Trafikverket tillstyrker den del av förslaget som anger att Naturvårdsverket får i uppdrag att se över vilka arter som ska vara nationellt fridlysta.

Motivering: Utpekande av nationellt fridlysta arter bör baseras på vetenskapligt underlag som är enhetligt och transparent.

Att skälen för fridlysningen ska anges är viktigt för efterlevnaden av fridlysningsbestämmelserna.

15 a§ Översyn av fridlysta arter

Trafikverket avstyrker den del av förslaget som anger att översyn och fridlysning enbart omfattar arter i de två högsta hotkategorierna. Trafikverket föreslår istället att arter som bedöms hotade (från VU och uppåt) bör omfattas.

Motivering: Fridlysningen och arbetet med biologisk mångfald och hotade arter behöver ha ett långsiktigt perspektiv. Promemorians förslag fokuserar ensidigt på arter som förekommer i mycket små populationer. Dessa arter kräver hänsynsåtgärder som är mycket komplicerade och osäkra. Om inte tillräcklig hänsyn tas till arter i de lägre hotkategorierna i rödlistan, riskerar statusen för dessa arter att försämrats på sikt, och då medföra att de hamnar i de högre hotkategorierna CR och EN. Detta riskerar i sin tur att leda till att fler av Trafikverkets projekt antingen försenas, fördyras eller inte går att genomföra.

För staten som helhet bör det vara en mer effektiv avvägning att arter som anses hotade (från VU och högre på rödlistan) bör omfattas. Detta skulle medföra att fridlysningsreglerna klarar sitt syfte samtidigt som onödig administration undviks.

15§ Dispensmöjligheter

Trafikverket avstyrker förändring av 15§.

Motivering: Förslaget är i grunden bra och väl avvägt men eftersom Trafikverket inte har möjlighet att ta mark i anspråk för kompensationsåtgärder blir bestämmelsen svår att tillämpa om inte samtidigt förutsättningar att ta mark i anspråk genom tillgång till lämplig avtalsform t.ex. naturvårdsavtal tillgodoses. Trafikverket har i flera sammanhang lyft

Ärendenummer
TRV 2025/84287
Motpartens ärendenummer
KN2025/01529

Dokumentdatum
2025-10-22

behovet av tillgång till avtalsform för kompensationsåtgärder, se tidigare Miljömålsrådets förslag till regeringen 2021 om miljökompensation om naturvårdsavtal¹ samt Inriktningsunderlag inför infrastrukturplaneringen för perioden 2026–2037².

Den nya bestämmelsen 5a ses utan dispensmöjligheter därför som en skärpning och ett försvårande samt en kostnadsökning för nya infrastruktursatsningar.

5 a § en ny nationell fridlysningsbestämmelse för djur

Trafikverket avstyrker förslaget.

Motivering: Förslaget är i grunden bra och väl avvägt, men den nya bestämmelsen 5a ses utan dispensmöjligheter en skärpning och ett försvårande samt en kostnadsökning för nya infrastruktursatsningar. Se även Trafikverkets synpunkt på 15 § ovan.

9 a § generellt undantag från fridlysta arter SK2.

Förslag: Skyddsåtgärder, samt insamling med anledning av kunskapsinhämtning (inventeringar) bör omfattas av undantaget.

Motivering: Det bör tydliggöras att flytt av arter i samband med skydds- eller kompensationsåtgärder samt enstaka fångst och insamling för identifiering i samband med inventeringar inte ska omfattas av förbuden. Det är rimligt att förtydliga hur undantaget ska tolkas så att naturvårdande insatser inte försvåras. Se även Naturvårdsverkets vägledning om flyttning av fridlysta arter enligt artskyddsförordningen³

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Roberto Maiorana. Föredragande i ärendet har varit utredningsledare Susanne Lundin enhet Miljö och klimat, verksamhetsområde Planering. Samråd har skett med Ulf Edling verksjurist Juridik och planprovning, Malin Kotake enhetschef Miljö- och klimat, verksamhetsområde Planering och Sandra Nordahl avdelningschef Samhällsplanering och genomförande, verksamhetsområde Planering. I den slutliga handläggningen har strateg Johan Wedberg Verksamhetsgemensam styrning samt biträdande chef för verksamhetsområde Planering Catherine Kotake deltagit.

¹ Miljömålsrådets årsrapport inklusive förslag till regeringen 2021

² Inriktningsunderlag 2026-2037 - Bransch

³ Vägledning om flyttning av fridlysta arter enligt artskyddsförordningen, PM 2024-12-18, <https://www.naturvardsverket.se/4b034a/contentassets/8cb58faf21fd42b5acda45802728fbd9/vagledning-flytt-av-fridlysta-arter.pdf>

Trafikverket
781 28 Borlänge
Besöksadress: Röda vägen 1

Texttelefon: 010-123 50 50
Telefon: 0771 - 921 921
trafikverket@trafikverket.se
www.trafikverket.se

Susanne Lundin
Planering, Avdelning Samhällsplanering och genomförande
Direkt: 010 123 2023
Mobil: 070 7246482
susanne.lundin@trafikverket.se

Ärendenummer
TRV 2025/84287
Motpartens ärendenummer
KN2025/01529

Dokumentdatum
2025-10-22

Roberto Maiorana
Generaldirektör

Susanne Lundin
Utredningsledare

susanne.lundin@trafikverket.se
Direkt: 010 123 2023
Mobil: 070 724 6482

Trafikverket

Adress: 781 89 Borlänge
Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon: 0771-921 921
trafikverket.se

Dokumentegenskaper, Ärendenummer [Ärendenummer], Motpartens ärendenummer [Motpartens ärendenummer], Dokumentdatum 2025-10-22, Dokumenttyp BREV.
Konfidentialitetsnivå.[Konfidentialitetsnivå]

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.